MILOSRDNÍ BRATŘI
ČECHY A MORAVA

V Brně dne 22. října 2016

CENA CELESTÝNA OPITZE 2016

za vzor v péči o nemocné a potřebné

V sobotu 22. října 2016 byli v pražském kostele sv. Šimona a Judy oceněni laureáti Ceny Celestýna Opitze. Ocenení je každoročně udělováno vybraným osobnostem za jejich příklad v péči o nemocné a starost o jakkoli potřebné. Symbolizuje poděkování a obdiv jejich práci, která inspiruje mnohé další v životě hospitality. Ocenění laureáti pro letošní rok jsou:
Aleš Bárta, Dr.h.c. - za iniciativu při založení, rozvoji a fungování české nemocnice v Itibo (Keňa)
Anna Tisovská - za mnohaletou a nepřetržitou péči o svého syna Marcela upoutaného na lůžko
Ing. Martin Dvořák - za humanitární a rozvojovou činnost v Kosovu a Iráku, a za celoživotní postoj vůči službě lidem a společnosti

Cena za vzor v péči o nemocné a potřebné
Již sedmým rokem řád milosrdných bratří uděluje ocenění za vzor v péči o nemocné a potřebné - Cenu Celestýna Opitze. Každý rok se odborná komise snaží z nominovaných vybrat dva až tři laureáty, kteří se stanou vzorem v přístupu k lidem nemocným, chudým, lidem bez domova, ke všem, kdo potřebují jakoukoli formu pomoci a často jsou na ni odkázáni.
V letošním roce byli vybráni tři laureáti, kteří každý svým jedinečným způsobem „dělají dobro a dělají ho dobře". Někteří z nich v životě neslyšeli o osobě Celestýna Opitze, milosrdném bratru a zakladateli anesteziologie, přesto s ním mají mnoho společného. Stejně jako on, i letošní laureáti jdou proti davu a zaběhnutým pořádkům, všímají si mezer a nedostatků ve společnosti a svojí vlastní prací se je snaží zaplnit.

Nechť promlouvá srdce
Ceny Celestýan Opitze jsou každoročně předávány v rámci koncertu. Letos zazněly autorské skladby inspirované heslem řádu milosrdných bratří „Tělem k duši" z dílny Jiřího Pavlici v podání skupiny Hradišťan a sboru Bohemiachor. Jiří Pavlica se v rámci Roku milosrdenství nechal inspirovat slovy vytesanými na zdi první nemocnice, kterou založil sv. Jan z Boha, „Nechť promlouvá srdce" a složil skladby, ve kterých se prolínají motivy milosrdenství, naděje a lásky. Právě toto hudební dílo podtrhlo význam předávání ocenění a jeho poslech se stal důstojnou součástí našeho vyjádření vděčnosti za příklad lidem, kteří svůj život obětují službě bližním.

Více o laureátech naleznete na dalších stranách.

Br. Martin Richard Macek, OH

představený milosrdných bratří České republice a na Slovensku
předseda komise Ceny Celestýna Opitze

Hospitálský řád sv. Jana z Boha - Milosrdní bratři
Vídeňská 7 | CZ - 639 00 Brno | tel +420 543 165 319
fax +420 543 165 319 | sekretariat@milosrdni.cz | www.milosrdni.cz
IČO 44995776 | DIČ CZ44995776 | ČSOB Brno 382344393/0300

Aleš Bárta, Dr.h.c.

Zdravotník Aleš Bárta patří k lidem, kteří mají velké sny a zároveň sílu a vytrvalost své sny plnit. Už jako dítě miloval Afriku a netoužil se tam jenom podívat, ale reálně tam něco udělat, někomu pomoci. K pomoci v rozvojových zemích ho přiměla vlna tsunami v roce 2004, díky které odjel po své 16leté praxi v úrazové medicíně na Srí Lanku pomáhat místním.

V roce 2006 vyrazil na cestu do Keni, kde polovina lidí žije pod hranicí chudoby. Cíl měl prostý, založit nemocnici. V Africe sice působí mnoho mezinárodních organizací i jednotlivců, stále je to ale málo a každý člověk, který sem přijede pomáhat, léčit a ošetřovat, zde najde uplatnění. Vhodné místo našel ve vesnici Itibo v odlehlém kraji Nyamira, který byl doslova zamořený nemocemi, a přitom zde místní neměli téměř žádnou zdravotní péči. Mnoho pacientů tu zbytečně umíralo i na choroby nebo úrazy, které jsou běžně léčitelné. „Itibo splňovalo všechny naše představy, byla tam velká nemocnost, zchátralé zdravotní středisko a všude bylo daleko k lékaři." V oblasti je vysoký výskyt malárie a největší procento HIV pozitivních v Keni. „Když jsme tam přišli, byli jsme pro mnohé první běloši, které viděli. Děti před námi utíkaly," popisuje začátky svého působení Aleš Bárta.

Podařilo se mu navázat dobré vztahy s místními, dokonce dostal k dispozici starou budovu, kde s podporou pár spolupracovníků a v rámci rozvojových projektů občanského sdružení ADRA založil nemocnici. Cílem samozřejmě bylo pomoci místním, ale také dát prostor mladým medikům a lékařům z Čech, aby poznali jiné prostředí, než které je v českých nemocnicích, aby poznali medicínu a ošetřovatelství v jejich nejsurovější podobě. Díky Aleši Bártovi je v Itibo k dispozici operační sál, zubní ordinace, ambulance a porodnice. Za posledních deset let se tak díky němu a jeho spolupracovníkům podařilo v české nemocnici zvýšit životní úroveň a snížit úmrtnost novorozenců o padesát procent. Od té doby tam afričtí i čeští lékaři spolu se studenty medicíny ošetřili desítky tisíc lidí a zachránili stovky životů.

Aleš Bárta je úžasný a pokorný člověk, který v roce 2016 mimo jiné obdržel ocenění od ministra zahraničí Gratias Agit za dlouhodobé šíření jména České republiky v zahraničí. Je teprve třetím Čechem oceněným z afrického kontinentu. Obětoval celému projektu své pohodlí, zdraví, majetek a čas. Jedná se o výjimečného člověka, který měl a má vždy na prvním místě službu druhým.

O celém projektu a o něm byl natočen film „Daleko za sluncem" v režii Olgy Špátové.

Anna Tisovská

Vidět trpět své dítě je pravděpodobně nejhorší pocit, který matka může zažít. Vzorem pro ně je v tomto dozajista Panna Maria, která procházela s Ježíšem křížovou cestu, stála pod jeho křížem a nesla s ním jeho bolest s neuvěřitelnou silou, odvahou a odhodlaností. Stejně jako Panna Maria byla se svým synem, tak asi každá matka je se svým dítětem, dýchá za něj a obětuje se každá, jak jen může. Někde je potřeba více obětí, někde je cesta snazší, vše je ale v Božích rukou a On ví moc dobře, co s námi dělá. V tom mu musíme důvěřovat. Paní Anna Tisovská patří k těm matkám, po kterých Pán chce oběti velké… ona sama si je toho vědoma, přijímá tuto výzvu a po vzoru Panny Marie pomáhá svému synu nést „jeho kříž", s láskou a neuvěřitelným odevzdáním a optimismem.

Marcel byl otec rodiny se dvěma dětmi, člověk plný vitality s mnoha koníčky, miloval přírodu, rybaření, jezdil na kole… Když měl v roce 2006 odjet s rodinou na dovolenou, přepadla ho znenadání hrozná bolest hlavy. Záchranka ho musela odvézt do nemocnice. Po nějaké době začal ztrácet hybnost a po náročných vyšetřeních lékaři zjistili, že má kombinaci klíšťové encefalitidy, boreliózy a k tomu nějakou další nežádoucí bakterii v těle. Tato soustava nemocí byla pro jeho tělo příliš náročná a postupovala velice rychle. Brzy musel být Marcel uveden do umělého spánku a jeho blízcí museli minutu po minutě čekat, jestli se dožije té další. Když se po třech týdnech probudil, lékaři rodinu varovali, že Marcel bude mít velké následky hlavně v paměti. Po probuzení si však všechno pamatoval, všechny poznával a hlava mu perfektně fungovala. Zato tělo zůstalo zcela ochrnuté, nemohl ani mluvit, a od té doby je permanentně napojen na plicní ventilaci. Od té doby se jeho stav nezměnil, nanejvýš malinko k lepšímu, ale jindy zase k horšímu.

Paní Tisovská se v té době starala o svoji nemocnou maminku doma, a tak nevěděla, o koho se starat dřív. Zanedlouho jí na rakovinu zemřel i manžel. Zůstala doma sama a tak se jí začala v hlavě rodit myšlenka, že by se o Marcela starala sama. Po přesvědčování lékařů a stabilizaci Marcela, se ho podařilo dopravit domů. Zhruba od roku 2013 se takto o něj stará ve dne v noci, rodina je sice navštěvuje, ale naprostá většina tíhy péče o Marcela stojí na paní Tisovské.

Čas a nemoc mohou být i velkým darem, o tom je paní Tisovská přesvědčena. Marcel je velice pozorný člověk, se světem komunikuje těžko, ale člověk pozná, co by asi chtěl říct… I díky velké pomoci okolí, blízkosti řádových sestřiček a zájmu biskupa Hrdličky, Marcel (i když před svojí nemocí o Bohu vůbec nepřemýšlel) přijal první svaté přijímání a biřmování. Modlitba se tak stala zdrojem síly v životě paní Tisovské a jejího syna, ale především zdrojem vytrvalosti, díky které se světu stávají příkladem lidi, kteří se nikdy nevzdávají.

Ing. Martin Dvořák

Lidé pracující ve státní správě se nikdy netěšili příliš velké popularitě, Martin Dvořák (nar. 1956) ale dokázal, že práce s českou vlaječkou na rameni nebo na klopě saka je regulérní „pomáhající" profesí, ve které člověk slouží lidem, ne státu nebo mezinárodním organizacím. Práce diplomata ho nutí pracovat s mocnými lidmi, nikdy ale nezapomíná, že je tam pro to, aby hájil ty slabší. Tento svůj postoj se srdcem doširoka otevřeným pro pomoc každému, kdo ji potřebuje, má jistě vrozený, během svého života ho však mohl podrobit náročným zkouškám, ve kterých prokázal svůj charakter.

Důsledkem projevu své občanské neposlušnosti vůči komunistickému režimu pracoval jako technik a dělník, i když měl vysokoškolské vzdělání. I díky pevnému postoji vůči demokracii a lidským hodnotám byl zvolen prvním polistopadovým primátorem města Hradec Králové. Díky těmto zkušenostem mu v roce 1999 přišla velká nabídka od Rady Evropy, a to, zda by měl zájem se v rámci mise OSN podílet na vybudování místní samosprávy v Kosovu zničeném tehdejším konfliktem. Tuto výzvu přijal a do prvních tamních demokratických voleb působil v Instogu jako místní administrátor. I tyto zkušenosti mohl bohatě využít při své další humanitární misi, a to v Iráku, kde od roku 2003 působil jako odborník v přechodné koaliční správě nejprve v Basře, a poté v Bagdádu.

Od roku 2004 je stálým zaměstnancem Ministerstva zahraničních věcí České republiky. V letech 2005 až 2009 pracoval na zastupitelském úřadu ve Washingtonu jako obchodní rada, v dalším období byl ředitelem Odboru dvoustranných ekonomických vztahů a podpory exportu a od roku 2012 působí opět ve Spojených státech amerických jako generální konzul v New Yorku.

Může se zdát, že úředník ministerstva a diplomat má daleko od významu, který představuje Cena Celestýna Opitze, opak je ale pravdou. Svatý Jan z Boha nikdy po nikom nechtěl, aby dělal nadlidské úkoly, svým následovníkům vštěpoval prostá slova „dělejte dobro a dělejte ho dobře". Martin Dvořák svým životem dokazuje, že člověk nemusí být lékař nebo ošetřovatel, aby mohl pomáhat druhým. Lidé totiž potřebují střechu nad hlavou, tu v Kosovu pomohl postavit stovkám rodin, lidé potřebují školy, nemocnice, pitnou vodu, silnice, o to vše se v Kosovu postaral. Lidé potřebují vyslechnout a poradit, lidé potřebují vědět, že někdo je pro ně ochoten položit vlastní život, i tuto službu prokazoval při svém působení v Iráku. Lidé potřebují vědět, že když prchají se svými rodinami z místa konfliktu, nebudou pronásledováni tam, kam utíkají. Lidé také potřebují vědět, že se za ně někdo postaví a bude za ně bojovat, lidé potřebují, aby jim občas někdo podal ruku a s úsměvem na tváři je přijal takové, jací jsou. A všechny tyto služby každodenně poskytuje Martin Dvořák.